

KORRALDUS

10.11.2025 nr DM-120635-43

Lubja lubjakivimaardla Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise keskkonnaloo nr Rapm-091 muutmine

1. OTSUS

Lähtudes Osaühingu Eesti Killustik 22.05.2023 esitatud keskkonnaloo taotlusest nr T/KL-1018825, võttes aluseks maapõuseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 4, veeseaduse § 2 lg 2, § 191 lg 1, jäätmeseaduse § 1 lg 4 ja 4¹, § 76 lg 1, haldusmenetluse seaduse § 61 lg 1 ning Rapla Vallavolikogu 31.08.2023 otsuse nr 56:

1.1. Muuta Osaühingule Eesti Killustik antud keskkonnaluba nr RAPM 091 Lubja lubjakivikarjääris järgnevalt:

1.1.1 mäeeraldise pindala on 18,59 ha (endisel loal 12,58 ha);

1.1.2. kaevandatava katendi kogus on 221 tuh m³ (endisel loal 19 tuh m³);

1.1.3. kaevandatava mulla kogus on 18 tuh m³ (endisel loal 2 tuh m³);

1.1.4. kaevandatud maavara kasutamise otstarve on üld- ja teedehitus (endisel loal teedehitus, üldehitus, betoontooted, viimistlus- ja tükikivi);

1.1.5. lisada keskkonnaloole 12 plokk, madalamargiline ehituslubjakivi aktiivne tarbevaru 545 tuh m³ (seisuga 01.04.2022);

1.1.6. lisada keskkonnaloole 13 plokk, täitelubjakivi aktiivne tarbevaru 424 tuh m³ seisuga 01.04.2022;

1.1.7. märkida madalamargilise lubjakivi kaevandatavaks varuks 1 132,141 tuh m³ (endisel loal 776 tuh m³);

1.1.8. märkida lubjakivi täitepinnase kaevandatavaks varuks 146 tuh m³ (endisel loal 1702 tuh m³);

1.1.9. geoloogilise uuringu aruande nimetuseks märkida „Lubja lubjakivimaardla lääneosa maavara kvaliteedi ja varu ümberhindamise seletuskiri (varu seisuga 31.12.2019)“ (endisel loal oli „Lubja lubjakivimaardla Lubja III ja IV uuringuruumi geoloogilise uuringu aruanne (varu seisuga 01.01.2014)“ ja „Lubja lubjakivimaardla lääneosa maavara kvaliteedi ja varu ümberhindamise seletuskiri (varu seisuga 31.12.2019)“).

1.1.10. Liita vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/329311 maavara kaevandamise keskkonnaloo nr Rapm-091.

1.1.11. Lubada keskkonnaloo nr Rapm-091 vee erikasutust Rapla maakonnas Rapla vallas Lipametsa külas Pigipõhja kinnistul (registrios nr 2997037, katastritunnus 65402:002:0106) Lubja lubjakivikarjääris põhjavett ümberjuhtida ning juhtida suublasse vett maavara kaevandamise eesmärgil.

1.2. Seada keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1.2.1. Karjääri tööaeg esmaspäevast reedeni on 7:00-19:00. Laupäeval, pühapäeval ja riiklikel puhkepäevadel on karjääris töötamine keelatud;

1.2.2. Lubja lubjakarjäärist veekogusse juhtimiseks tuleb seda eelnevalt lasta selgineda settebasseinis. Vee viibeaeg peab settebasseinis olema piisav, et suublasse juhitava vee saasteainete väärtused ei ületaks heitvee veekogusse juhtimise piirväärtusi. Teostada Lubja lubjakivikarjäärist välja juhitava karjäärivee seiret üks kord kvartalis. Seirata tuleb järgmisi näitajaid: BHT7, heljum, KHT, pH ja naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40);

1.2.3. Põhjavee veetaset mõõta järgmistes seirepuurkaevudes: PA-4, PA-5, PA-6, PA-7, PA-12 ja PA 13. Selleks mõõdetakse veetaset nimetatud seirepuurkaevudes üks kord kvartalis;

1.2.4. Seirekaevudes PA-14 ja PA-15, kus on paigaldatud veetaseme andurid, mõõta veetaset iga 12 tunni tagant. Automaatset veetasemete seiret nendes seirekaevudes tuleb jätkata kogu kaevandamistegevuse jooksul;

1.2.5. Põhjavee kvaliteedi seiret tuleb teostada järgmistes seirepuurkaevudes: PA-4, PA-5, PA-6, PA 7, PA-12, PA-13, PA-14 ja PA-15. Põhjavees tuleb analüüsida heljum, ammoonium, nitraat, nitrit ja naftasaaduste sisaldust kogu kaevandamise perioodil üks kord kvartalis (4x aastas). Kohapeal mõõdetakse vee pH ja elektrijuhtivus;

1.2.6. Edastada põhjavee seire andmed kõikidele puudutatud kinnistute omanikele, sh Silla-Jaani, Risti, Tisleri, Ahnepere-Tooma, Ahnepere-Hansu, Ahnevere kinnistu omanikele.

1.2.7. Keskkonnaloa omajal on kohustus kontrollida negatiivse nähtuse korral joogivee ohutust inimese tervisele. Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraukudes PA-4 ja PA-5 tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Saueaugu kinnistu tarbekaevus koheselt. Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraugus PA-15, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Likemetsa, Ahnepere-Tooma ja Risti kinnistute tarbekaevudes koheselt;

1.2.8. Juhul kui esineb kaebusi teiste karjääri ümbrusesse jäävate tarbekaevude osas (kahe kilomeetri raadiuses), siis lisatakse probleemne kaev seiresse ning analüüsitakse veetaseme alanemise põhjuseid. Kui veeanalüüsid näitavad vee kvaliteedi halvenemist, tuleb võtta täiendavad proovid vastavalt kaebuste olemusele. Pärast seire teostamist esitada kaevandajal seire andmete põhjal ekspertarvamus Keskkonnaametile, Rapla Vallavalitsusele ja kõrvalekallete mõjualasse jäävatele kinnistu omanikele;

1.2.9. Kui ekspertarvamuse põhjal selgub, et kaevuvee kvaliteedi või taseme langus on põhjustatud kaevandamisest, tuleb keskkonnaloa omajal tagada puhas joogi- ja tarbevesi kahe kilomeetri raadiuses olevate majapidamiste joogiveekaevudes;

1.2.10. Osaühing Eesti Killustik peab purustus-sorteerimissõlme töötamisel jälgima ilmaolusid ja rakendama meetmeid, et tõkestada saasteainete (osakeste fraktsioonid PM₁₀ ja PM_{2,5}) üle tootmisterritooriumi piiri kandumist. Purustus-sorteerimissõlme töö tuleb seisata, kui põhja- ja läänekaarest puhuva tuule kiirus ületab 5,4 m/s;

1.2.11. Osaühing Eesti Killustik peab kasutama purustus-sorteerimissõlme sprinkleri piiramaks saasteainete (osakeste fraktsioonid PM₁₀ ja PM_{2,5}) levikut üle tootmisterritooriumi piiri;

1.2.12. Müravälja tõkestamiseks tohib mürarohkeid töid (lõhkepuuraukude puurimine, hüdrovasaraga raimamine, killustiku tootmine purustus-sorteerimissõlmes, buldoosrite, ekskavaatorite, kopplaadurite, kallurautode ja teiste kaevandamismasinade kasutamine jmt) teha tööpäeviti ajavahemikus 7:00-19:00;

1.2.13. Katendi puistangutest müratõkke vallid rajada mäeeraldise teenindusmaa lagedale alale põhja ja loode suunal või muuta neid kõrgemaks selliselt, et need täidaksid oma eesmärgi;

- 1.2.14. Lõhkamistöid tohib teha tööpäeviti ajavahemikus kl 8:00-17:00;
- 1.2.15. Lõhkamistöödest peab teavitama vähemalt üks päev enne tööde algust mäeeraldise piirist 1,5 km raadiuses elavaid elanikke SMS-i teel ning juriidilisi isikuid, sealhulgas kohalikku omavalitsust, e-kirjaga;
- 1.2.16. Lõhkamistöodel eralduva tolmu leviku vältimiseks peab lõhkamise ajastada tuulevaiksele hetkele või soodsast ilmakaarest (elamutest eemale) puhuva tuulega ajale;
- 1.2.17. Karjäärimasinate liikumisest tekkiva tolmu vähendamiseks peab karjääri ja tööstusterritooriumi teid kuival ajal regulaarselt kastma;
- 1.2.18. Kaevise väljaveoks kasutada olemasolevat teed nr 6540023;
- 1.2.19. Mäetöödest ja kaevise transpordist põhjustatud tolmu levikut tuleb kuival ajal piirata tee nr 6540023 niisutamisega;
- 1.2.20. Juhul, kui peetakse vajalikuks sugekihi eemaldamist madala-unilooga kasvuperioodi vältel, tuleb madala unilooga isendid ümber istutada juhindudes Vabariigi Valitsuse määrusest nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“ (vastu võetud 15.07.2004). Kaasates taimede ümberistutamise planeerimisse ja läbiviimisse erialateadmistega eksperdi ja käituses tema juhiste järgi, on võimalik antud kasvukohtadest taimed edukalt ümber istutada. Mäeeraldise rajamine ja sellega olemasoleva taimkatte eemaldamine loob uusi kasvukohti ka madalale uniloogale. Madal unilook levib seemnetega, mis võimaldab tal uusi sobivaid kasvukohti kiiresti hõivata.
- 1.3. Avalikustada Osaühing Eesti Killustik keskkonnaloa nr RAPM-091 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.
- 1.4. Tunnistada kehtetuks vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/329311 ja õhusaasteluba nr L.ÕV/332849 alates korralduse jõustumisest.
- 1.5. Korraldus jõustub Osaühingule Eesti Killustik teatavaks tegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Osaühing Eesti Killustik (registrikood 10126848, Rõstla paekivikarjäär, Rõstla küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond; edaspidi ka ettevõtte) esitas 01.07.2022 Keskkonnaametile taotluse Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmiseks. Esmataotlus on registreeritud Keskkonnaotsuste Infosüsteemis KOTKAS (edaspidi ka KOTKAS) 01.07.2022 menetluse nr M128164 juurde nõuetekohaselt korrigeeritud taotlus 22.05.2023. Lisaks soovitakse vee erikasutuseks väljastatud keskkonnaluba nr L.VV/329311 liita maavara kaevandamise keskkonnaloaga nr Rapm-091. Vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/329311 on väljastatud põhjavee ümber juhtimiseks ja vee suublasse juhtimiseks maavara kaevandamise eesmärgil. Keskkonnaloale nr Rapm-091 lisatakse ka kaevandamistegevuse õhusaastet reguleeriva keskkonnaloa nr L.ÕV/332849 andmed (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 4). Vee erikasutusloa nr L.VV/329311 kaevandamisloaga nr Rapm-091 liitmisel kaotab vee erikasutusloa nr L.VV/329311 kehtivuse.

Vastavalt Keskkonnaameti 26.05.2023 kirjale DM-120635-12, millega taotlus menetlusse võeti

on Osaühing Eesti Killustik Keskkonnaametile ka varasemalt esitanud Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 30.04.2018 nr 12-2/18/6579 all, menetlus jätkus menetluse nr 12-2/19/75 all ning KOTKAS süsteemi üle toodud taotlus on menetluse nr M-109181 all). Toona taotleti mäeeraldisest sügavuse vähendamist ning selle võrra pindalaliselt laienemist olemasolevast mäeeraldisest lõuna suunas.

Rapla Vallavolikogu ei nõustunud 29.11.2018 otsusega nr 78 kaevandamisloa muutmisega.

Osaühing Eesti Killustik teostas lähtuvalt kohaliku omavalistusega kokku lepitust kontrollseire (müra, tolm, vibratsioon, veetase ja –kvaliteet kaevudes) (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 15.05.2019 nr 14-5/19/7945 all). Rapla Vallavolikogu ei nõustunud ka 29.08.2019 otsusega nr 64 kaevandamisloa muutmisega. Keskkonnaametit teavitati, et toimuvad läbirääkimised Rapla Vallavalitsuse ja kohalike elanike vahel. Läbirääkimiste tulemustest Keskkonnaametit kirja saatmise hetkeni ei teavitatud ning menetluses ei olnud arenguid toimunud. Kuivõrd esitati uus Lubja lubjakivikarjääri muutmise taotlus, siis lõpetati 30.04.2018 registreeritud kaevandamisloa muutmise taotluse menetlemine.

Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldis asub Rapla maakonnas Rapla vallas Lipametsa külas arendajale kuuluvatel kinnistutel Sepapigi (katastritunnus 65402:002:0109), Sepa (katastritunnus 65402:002:0108), Pigipõhja (katastritunnus 65402:002:0106), Lubjaaugu (katastritunnus 65402:002:0156), Metsatalu (katastritunnus 65402:002:0053). Osaühing Eesti Killustik poolt kasutatavad on veel külgnevatel aladel Väljataguse (katastritunnus 65402:002:0105), Lubjahalli (katastritunnus 65402:002:0159), Lubja (katastritunnus 65402:002:0152), Lubjajaani (katastritunnus 65402:002:0099) ja Kүүni (katastritunnus 65402:003:0143) kinnistud.

Taotlusega soovitakse vähendada veealuse kaevandamise sügavust ning selle arvelt liita mäeeraldisega aktiivse tarbevaru 12 plokk, madalamargiline ehituslubjakivi ja 13 plokk täitelubjakivi. Mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 29,63 ha (ei muutu, sh mäeeraldis pindala on 18,59 ha (suureneb liidetavate maavara varuplokkide arvelt 6,01 ha). Mäeeraldis hõlmab Lubja lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 0586) madalamargilise ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 10 ja 12 plokkide ning täitelubjakivi aktiivse tarbevaru 11 ja 13 plokkide, hõlmates 11, 12 ja 13 plokkide osaliselt. Keskmise tootmismahut aastast on 110 tuhat m³ (ei muutu). Maavarade kasutusotstarbeks on üld- ja teedeehitus.

Taotletava mäeeraldisel lõunaosale jääb puurkaev (Eesti Looduse Infosüsteemi kood (edaspidi EELIS kood) PRK0058693) ja selle hooldusala (10 m).

Taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa idaosa läbib Elektrilevi OÜ-le kuuluv elektriõhuliin 1-20 kV (Keskpingeliin) KATLA:KHT (VID kood K4091606; kaitsevööndi laius 10 m liini teljest). Seletuskirja kohaselt on mäeeraldis valitud selliselt, et elektriliini postid ei jääks kaevandatavale alale ning säiliks juurdepääs nende hooldamiseks.

Taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa kirdeosas asub II kategooria kaitsealuse liigi *Sisymbrium supinum* (madal unilook; EELIS kood KLO9342362) kasvukoht.

Avalikus kasutuses oleva kohaliku tee nr 6540137 Lipa-Lipametsa-Raikküla äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletava mäeeraldise teenindusmaa loodeservast ~ 25 m kaugusele.

Rail Baltic raudtee kavandatud trassikoridor jääb taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa idaservast ~ 4,7 km kaugusele.

2.2 Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotlus on 26.05.2023 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 26.05.2023 kirjaga nr DM-120635-12 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Avalikustamise käigus menetlusosalised taotluse kohta arvamust ei avaldanud.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise taotluse 26.05.2023 kirjaga nr DM-120635-13 Rapla Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 27.07.2023. Rapla Vallavalitsus pikendas määratud vastamistähtaega 12.06.2023 kirjaga 5-1/2023/2132-1 (registreeritud KOTKAS-es 13.06.2023 numbriga DM-120635-14) ning esitas oma otsuse 04.09.2023 kirjaga 51/2023/2132-3 (registreeritud KOTKAS-es 14.09.2023 numbriga DM-120635-16). Kirjas edastati Rapla Vallavolikogu 31.08.2023 otsus nr 56.

Otsuse punktiga üks keelduti loa muutmisest:

1. Mitte nõustuda Lubja lubjakivikarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa Rapm-091 muutmisega järgmistel põhjendustel, et keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtumissüsteemi seaduse § 6 lõike 28 järgi on tegemist olulise keskkonnamõjuga tegevusega, mis nõuab keskkonnamõjude hinnangut. Lisaks ei selgu taotlusest, kas olemasolev lubjakivi lõuna suunal loetakse ammendatuks ja kas saab alustada taastamistöödega ning kui sügavalt soovitakse kaevandada laiendataval alal.

Otsuse punktiga kaks anti punktid, mida on võimalik tõlgendada tingimusliku nõusolekuna:

2. Kui Keskkonnaamet siiski peab võimalikuks keskkonnaluba muuta, palume arvestada järgmiste tingimistega:

2.1. keskkonnaloa andjal tuleb keskkonnaloasse märkida, et keskkonnaloa saajal on kohustus kontrollida negatiivse nähtuse korral joogivee ohutust inimese tervisele (tegemist on endise pigibaasi reostuse piirkonnaga ning see nõuab kontrolli);

2.2. kaevuvee kvaliteedi või taseme languse korral tuleb keskkonnaloa saajal tagada puhas joogi- ja tarbevesi kahe kilomeetri raadiuses olevate majapidamiste joogiveekaevudes;

2.3. tuleb jätkata kaevude kvartaalse seirega ja tegutseda vastavalt 2021. aastal koostatud „Naftasaaduste reostuse uuring Lubja lubjakivikarjääri seirekaevudes“ antud soovitudele: „Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraukudes PA-4 ja PA-5, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Saueaugu kinnistu tarbekaevus. Juhul kui, naftareostus tuvastatakse puuraugus PA-15, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Likemetsa, Ahnepere-Tooma ja Risti kinnistute kaevudes“.

Keskkonnaamet edastas kohaliku omavalitsuse (edaspidi ka KOV) otsuse ettevõttele haldusmenetluse seaduse § 49 lõike 3 kohaselt tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks 15.09.2023 kirjaga nr DM-120635-17. Keskkonnaamet juhtis tähelepanu, et maapõueseaduse (MaaPS) § 55 lõike 2 punkti 11 kohaselt keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega. Samuti teavitati võimalustest menetlusega jätkata.

Ettevõtte esitas oma arvamuse 12.10.2023 (kiri registreeritud KOTKAS-es 12.10.2023 numbriga DM-120635-19). Kirjas viidatakse KOV otsuse punktidele 2., millega siiski jäeti võimalus loa andmiseks ning seda tuleks käsitleda tingimuslikult nõustuva arvamusega. Samuti tuuakse välja loa muutmise taotluse sisu (täpsemalt lahti kirjutatud punktis 3.1.1.), mille kohaselt on taotletav tegevus oluliselt vähem häirivam kehtivast olukorrast. Ettevõtte leiab, et nii seepärast, et keskkonnamõju hindamine on juba läbi viidud kui ka praegu kehtiva töörežiimi vähema invasiivsuse tõttu, ei ole KOV seisukoht uue keskkonnamõju hindamise osas põhjendatud ning selle läbiviimiseks puudub KeHJS'st tulenev alus.

Kirjas tuuakse ka kommentaarid KOV otsuse nr 56 punktis 2 toodud märkustele.

Kokkuvõtvalt palus ettevõtte jätkata loa menetlusega. Keskkonnaamet leidis, et KOVil tuleks täpsustada Rapla Vallavolikogu 31.08.2023 otsuse nr 56 sisu üheselt arusaadavaks, selleks et vältida osapoolte vahel arusaamatusi. Eelnevat arvesse võttes saatis Keskkonnaamet Lubja

lubjakivikarjääri keskkonnanaloa muutmise taotluse osas kohalikule omavalitsusele uue kirja, et saada selge vastus taotluse osas 13.10.2023 (registreeritud KOTKAS-es 13.10.2023 numbriga DM-120635-20).

Rapla Vallavalitsus vastas 30.11.2023 kirjaga 5-1/2023/4408-1 (registreeritud KOTKAS-es 01.12.2023 numbriga DM-120635-22), millega esitati selgitused volikogu 31.08.2023 otsusele nr 56.

Kokkuvõtvalt leiti, et maavara kaevandamine võib kirjas märgitud piirkonna keskkonda negatiivselt mõjutada, sh piirkonna lähedal asuvat väärtuslikku maastikku ja miljööväärtusliku hoonestusala. Lubja lubjakarjääri laiendamine võib põhjustada täiendavalt negatiivseid mõjusid nii põhjaveerežiimile kui ka kohalikule elanikkonnale, kelle elukeskkonda on juba praeguseks negatiivselt mõjutatud karjäärist tuleneva müra, vibratsiooni, tolmu, täiendava suureneva liikluskooormuse ning kaevuvee kvaliteedi halvenemise tõttu. Samuti on avalik huvi keskkonnanahäiringu vältimiseks kaalukam kui huvi keskkonnanaloa väljastamiseks olukorras, kus täiendavaid keskkonnauuringuid pole tehtud. Rapla Vallavolikogu on arvamusel, et Keskkonnaamet ei tohiks Lubja lubjakivikarjääri maavara kaevandamise keskkonnanaluba Rapm091 muuta enne, kui ei ole läbi viidud täiendavaid keskkonnauuringuid.

Keskkonnaamet edastas KOV selgitused Eesti Killustik OÜ-le 28.12.2023 kirjaga DM-12063523, lisades, et Rapla Vallavalitsuse selgitustest lähtuvalt on vajalik täiendavate keskkonnauuringute tegemine, enne kui saab keskkonnanaluba muuta. See tähendab, et kui osauhing Eesti Killustik ei nõustu KOVi seatud tingimusega, käsitletakse KOVi otsust keelduvana.

Eesti Killustik OÜ esitas oma vastuse 22.01.2024 (registreeritud KOTKAS-es 22.01.2024 numbriga DM-120635-24), milles toonitati, et ettevõtte ei keeldu KOV tingimustest, kuid seadis küsimuse alla, kas antud olukorras on mõistlik teha KMH või piisaks Keskkonnaameti koostatavast eelhindangust.

Eesti Killustik hinnangul ei ole õiguspärane olukord, kus Keskkonnaamet koostab keelduva otsuse eelnõu, sest kohalik omavalitsus ei pea võimalikuks loa muutmisega nõustuda keskkonnamõju hindamise puudumise tõttu; samas keeldub Keskkonnaamet ka neid mõjusid või nende puudumist välja selgitamast ning tugineb keeldumisel kohaliku omavalitsuse mittenõustumisele.

Eesti Killustik jääb ühtlasi ka oma varasemate seisukohtade juurde sellest, et lisanduvaid negatiivseid keskkonnamõjusid ei ole. Samas nõustub Eesti Killustik vajadusel keskkonnamõjudele eelhindangu läbiviimisega, milles palume muu hulgas arvesse võtta ja kaaluda eelnimetatud vastuses toodud asjaolusid.

Eeltoodut arvestades suhtles Keskkonnaamet kõikide osapooltega, ning 06.06.2024 toimus KOVi, Keskkonnaameti ja ettevõtte esindajate vaheline koosolek. Koosolekul selgitas Keskkonnaamet esitatud taotlust ning menetlusprotsessi. KOV selgitas enda vaateid ja põhimõtteid antud seisukohtadele. Ettevõtte andis selgituse enda tegevuse osas.

Koosoleku tulemusel lepiti kokku, et KOV esitab Keskkonnaametile ja ettevõttele täiendavad dokumendid ja küsimused (nt karjääri kohta laekunud kaebused, varasemad kokkulepped jne) ning ettevõtte esitab Keskkonnaametile KOV dokumente arvestades täiendavaid andmeid praegu töötava karjääri kohta. Pärast seda koostab Keskkonnaamet Lubja lubjakivikarjääri loa nr Rapm 091 muutmise taotlusele keskkonnamõju eelhindangu, mis edastatakse osapooltele arvamuse avaldamiseks.

KOV esitas vajalikuks peetavad häiringutega seotud dokumendid 25.06.2024 (registreeritud KOTKAS-es 25.06.2024 numbriga DM-120635-26).

Dokumentidena edastati KOV seisukoht, aruanne „Lüganuse lubjakivikarjääri rajamisega kaasnevate keskkonnahäiringute ning leevendus- ja kompensatsioonimeetmete analüüs“, 27.02.2019 aasta memo Lipametsa karjääri kohta, 07.10.2018 protokoll (Lipametsa külaselts) ja 24.01.2019 Terviseameti vastus küla elaniku poolt esitatud kaebusele.

KOV märkis, et kogukonna esindaja antud kinnituste kohaselt esinevad piirkonnas praegu samad häiringud, mis esinesid viis aastat tagasi. Osaühing Eesti Killustik ei ole häiringuid leevendanud sellisel määral, et kogukond oleks muutuseid tajunud ning rakendatud leevendusmeetmed ei toimi sellisel määral, et need kogukonda rahuldaks.

Rapla Vallavalitsus on seisukohal, et Osaühing Eesti Killustik peab oma taotlust TKL/10135214 täiendama ja pakkuma välja seesugused leevendusmeetmed, mis oleksid juba rakendatud leevendusmeetmetest suurema mõju ulatusega ning et kõik häiringud kogukonnale oleksid võimalikult maksimaalsel määral redutseeritud. Ootame leevendusmeetmete tegevusja ajakava ning palume sealjuures esitada tegevuskava koos ajateljega: milliseid tegevusi ja millist tehnikat on planeeritud kasutada karjääris aastani 2044.

Ettevõtet esindav advokaadibüroo LEADELL Pilv Advokaadibüroo AS (10361578) esitas 22.08.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS-es 22.08.2024 numbriga DM-120635-27) ettevõtte poolsed seisukohad käesolevas menetluses.

Ettevõtte on seisukohal, et KOV on täitnud oma 06.06.2024 kokkulepitud kohustuse ja edastanud väidetavate häiringutega seotud dokumendid. Ettevõtte on seisukohal, et Rapla Vallavalitsuse 25.06.2024 kirjast nähtuvalt ei ole kohalikel elanikel tegelikkuses kaebusi Lubja lubjakivikarjäärist tulenevate häiringutega seonduvalt ning tegelikkuses puuduvad vajadused täiendavate keskkonnauuringute tegemiseks. Leitakse, et Eesti Killustiku esitatud taotlus tuleb rahuldada. Täiendavad põhjendused on esitatud ettevõtte kirjas.

Kokkuvõtvalt argumenteerib ettevõtte, et esitatud kaebused ei ole viimasest viiest aastast, ettevõtte on täitnud talle seatud seire kohustusi, mõõtmiste kohustusi (mille tulemusel ei ole alust arvata, et ettevõtte on ületanud seatud norme) ning leevendusmeetmeid. Käesolevaks hetkes on muudetud tootmisskeemi ja vähendati karjääris töötavate masinate arvu ja samuti ei laiene karjääri territoorium (uus ala tuleb juba olemasoleva teenindusmaa arvelt) ega taotleta loa pikendamist.

Samuti esitati kokkulepitud täiendavad andmed (dokument „EK jätkusuutlikkuse aruanne 2023“).

Dokumendis EK jätkusuutlikkuse aruanne 2023 vastab küsimusele kuidas liigub Eesti Killustik tulevikus keskkonnasäästlike lahenduste poole.

2023 võttis Eesti Killustik Lubja lubjakivikarjääris kasutusele päikesepargi, millega on Eesti Killustik vähendanud põlevkivist toodetud elektrienergia kasutamist ja vähendanud enda tootmise keskkonna jalajälge. Päikesepark töötab vaid Eesti Killustik OÜ oma tarbeks. Edasise tootmise puhul on Eesti Killustiku eesmärk pidevalt vähendada ja leevendada ettevõtte CO₂ jalajälge ning tagada keskkonnasõbraliku killustiku kättesaadavus. Selle tagamiseks uuendab Eesti Killustik pidevalt enda diiselennergial töötavat masinaparki ning suurendab roheenergia osakaalu. Dokumendiga on tõendatud, et Eesti Killustiku suurimad heiteallikad (purustid ja pumbad) põhinevad elektrienergial.

Keskkonnaamet on arvestanud osapoolte seisukohtadega ning koostanud Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise taotlusele keskkonnamõju eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu, mille edastas asjaomastele asutustele seisukohavõtuks 11.12.2024 kirjaga nr DM-120635-32.

Kohaliku omavalitsuse poolt välja toodud keskkonnamõjusid on käsitletud täpsemalt eelhindangu punktis 3.1.5.

Keskkonnaamet jättis 25.04.2025 kirjaga nr DM-120635-35 Lubja maardla Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 30.07.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnaloa andmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates.

Osaühing Eesti Killustik tõi oma 31.07.2025 e-kirjas eelnõu kohta välja tähelepaneku, et kõrvaltingimuste nr 1 ja 12 kellaaja nõuded ei ole omavahel vastavauses. Samuti palus taotleja kõrvaltingimustes nimetatud kinnistuomanike andmed KOTKAS'e kohustuste lahtris kajastada. Keskkonnaamet teavitas taotlejat, et KOTKAS'e kohustuste lahtrisse vastavaid andmeid ei kanta ning lepitati kokku, et taotleja kontakteerub ise piirinaabritega ja selgitab välja, millisel moel neid edaspidi teavitada.

HMS § 49 lõikest 1 tulenevalt on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada, õigus määratud tähtaja jooksul esitada menetlust läbiviivale haldusorganile eelnõu või taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet küsis 30.07.2025 kirjaga nr DM-120635-39 menetlusosalistele arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

13.08.2025 kirjaga nr 7-1/25/11686-2 teavitas Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakond, et on tutvunud Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise otsuse ja loa eelnõuga ning nõustub eelnõudes tooduga.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Lubja lubjakivikarjääri keskkonnamõju hindamine on läbi viidud 2010. aastal ning keskkonnamõjude hindamise aruanne heaks kiidetud 01.02.2011 kirjaga nr HJR 6-7/10/30889-4.

Kirjas toodi välja, et kavandatava tegevuse elluviimisel tuleb arvestada ja rakendada KMH aruandes toodud soovitusi ning võimalike keskkonnamõjude leevendusmeetmeid. Keskkonnaseisundi jälgimiseks on kavandatava tegevuse puhul oluline teostada seiret, siinjuures tuleb juhinduda KMH aruandes (peatükis 10.5) toodud seiremeetmetest.

Tuginedes KeHJS § 3 lõike 1 punktidele 1, § 6 lõike 2 punktidele 2 ja lõikele 4, § 6¹ lõigetele 3 ja 5, § 9 lõikele 1, § 11 lõigetele 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõikele 1 ja § 3 punktidele 4, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“.

Keskkonnaamet jättis 25.04.2025 kirjaga nr DM-120635-35 algatamata Lubja maardla Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise (KMH), tuginedes KeHJS § 12 lõike 1¹ punktidele 2 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 3 punktidele 4 ning koostatud KMH eelhindangus esitatud kaalutlustele. Eelhindangu tulemusel selgus, et kavandatava tegevusega eeldatavalt olulist keskkonnamõju ei kaasne ning tekkida võivad keskkonnahäiringud on leevendatavad.

Keskkonnaamet edastas Lubja Lubjakivikarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõule seisukoha küsimiseks 25.04.2025 kirjaga nr DM-120635-35.

Rapla Vallavalitsus edastas 31.01.2025 kirjaga nr 5-1/2024/3664-3 Rapla Vallavolikogu 30.01.2025 istungi protokollil väljavõtte, kus oli otsus, et volikogu asub arutelu lõppedes

seisukohale, et jääb Rapla Vallavolikogu 31.08. 2023 otsuses nr 56 toodu juurde ning soovib Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise menetluses keskkonnamõju strateegilise hindamise (KMH) läbiviimist.

Rapla Vallavolikogu ei esitanud Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta sisulist arvamust ega ühtegi ettepanekut. Keskkonnamõju strateegiline hindamine, mida Rapla Vallavolikogu soovib, ei kohaldu Lubja lubjakivikarjääri keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise menetlusele, sest keskkonnamõju strateegiline hindamine on planeeringu või arengukava elluviimise aluseks olevate strateegiliste valikute elluviimise mõju hindamine.

Rapla Vallavalitsus tõi oma 29.11.2023 kirjas nr 5-1/2023/4408-1 välja, et maavara kaevandamine Lubja lubjakivikarjääri laiendusel võib piirkonna keskkonda negatiivselt mõjutada, sh piirkonna lähedal asuvat väärtuslikku maastikku ja miljööväärtusliku hoonestusala. Lubja lubjakarjääri laiendamine võib põhjustada täiendavalt negatiivseid mõjusid nii põhjaveearežiimile kui ka kohalikule elanikkonnale, kelle elukeskkonda on juba praeguseks negatiivselt mõjutatud karjäärist tuleneva müra, vibratsiooni, tolmu, täiendava suureneva liiklusköormuse ning kaevuvee kvaliteedi halvenemise tõttu.

Keskkonnaamet on põhjalikult kaalunud kõiki ülalmainitud kaevandamisega kaasnevaid mõjusid ja häiringuid ning jõudnud järeldusele, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju ja Keskkonnaametil on piisavalt andmeid mõjude leevendamiseks ja keskkonnaloale vastavate kõrvaltingimuste seadmiseks. Seega jõudis Keskkonnaamet arvamusele, et kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju ei kaasne ning keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik.

Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise teada ilmus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadeanded 03.06.2025.

2.3.1 Eelhinnangu tulemusena tuleb arvestada järgmiste tingimuste ja keskkonnameetmetega:

1. Lubja lubjakarjäärist veekogusse juhtimiseks tuleb seda eelnevalt lasta selgineda settebasseinis. Vee viibeag peab settebasseinis olema piisav, et suublasse juhitava vee saasteainete väärtused ei ületaks heitvee veekogusse juhtimise piirväärtusi. Teostada Lubja lubjakivikarjäärist välja juhitava vee seiret üks kord kvartalis. Seirata tuleb järgmisi näitajaid: BHT7, heljum, KHT, pH ja naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40).
2. Põhjavee veetaset mõõta järgmistes seirepuurkaevudes: PA-4, PA-5, PA-6, PA-7, PA-12 ja PA-13. Selleks mõõdetakse veetaset nimetatud seirepuurkaevudes üks kord kvartalis.
3. Seirekaevudes PA-14 ja PA-15, kus on paigaldatud veetaseme andurid, mõõta veetaset iga 12 tunni tagant.
4. Põhjavee kvaliteedi seiret tuleb teostada järgmistes seirepuurkaevudes: PA-4, PA-5, PA-6, PA-7, PA-12, PA-13, PA-14 ja PA-15. Põhjavees tuleb analüüsida heljum, ammoonium, nitraat, nitrit ja naftasaaduste sisaldust kogu kaevandamise perioodil üks kord kvartalis (4x aastas). Kohapeal mõõdetakse vee pH ja elektrijuhtivus.
5. Keskkonnaloa omajal on kohustus kontrollida negatiivse nähtuse korral joogivee ohutust inimese tervisele. Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraukudes PA-4 ja PA-5 tuleb teostada

naftasaaduste kontrollseire Saueaugu kinnistu tarbekaevus koheselt. Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraugus PA-15, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Likemetsa, Ahnepere-Tooma ja Risti kinnistute tarbekaevudes koheselt.

6. Juhul kui esineb kaebusi teiste karjääri ümbrusesse jäävate tarbekaevude osas (kahe kilomeetri raadiuses), siis lisatakse probleemne kaev seiresse ning analüüsitakse veetaseme alanemise põhjuseid. Kui veeanalüüsid näitavad vee kvaliteedi halvenemist, tuleb võtta täiendavad proovid vastavalt kaebuste olemusele. Pärast seire teostamist esitada kaevandajal seire andmete põhjal ekspertarvamus Keskkonnaametile ja Rapla Vallavalitsusele.

7. Kui ekspertarvamuse põhjal selgub, et kaevuvee kvaliteedi või taseme langus on põhjustatud kaevandamisest, tuleb keskkonnaloa omajal tagada puhas joogi- ja tarbevesi kahe kilomeetri raadiuses olevate majapidamiste joogiveekaevudes.

8. Osaühing Eesti Killustik peab purustus-sorteerimissõlme töötamisel jälgima ilmaolusid ja rakendama meetmeid, et tõkestada saasteainete (osakeste fraktsioonid PM10 ja PM2,5) üle tootmisterritooriumi piiri kandumist. Purustus-sorteerimissõlme töö tuleb seisata, kui põhjaja läänekaarest puhuva tuule kiirus ületab 5,4 m/s.

9. Osaühing Eesti Killustik peab kasutama purustus-sorteerimissõlme sprinkleri piiramaks saasteainete (osakeste fraktsioonid PM10 ja PM2,5) levikut üle tootmisterritooriumi piiri.

10. Mära leviku tõkestamiseks tohib mürarohkeid töid (lõhkepuuraukude puurimine, hüdrovasaraga raimamine, killustiku tootmine purustus-sorteerimissõlmes, buldoosrite, ekskavaatorite, kopplaadurite, kallurautode ja teiste kaevandamismasinade kasutamine jmt) teha tööpäeviti ajavahemikus 7:00-20:00.

11. Katendi puistangutest müratõkke vallid peab rajama mäeeraldise teenindusmaa lagedale alale põhja ja loode suunal. Vajadusel peab müravallide kõrgust tõestma, et need täidaksid oma eesmärgi.

12. Lõhkamistöid tohib teha tööpäeviti ajavahemikus kl 8:00-17:00.

13. Lõhkamistöödest peab teavitama vähemalt üks päev enne tööde algust mäeeraldise piirist 1,5 km raadiuses elavaid elanikke SMS-i teel ning juriidilisi isikuid, sealhulgas kohalikku omavalitsust, e-kirjaga.

14. Lõhkamistööl eralduva tolmu leviku vältimiseks peab lõhkamise ajastada tuulevaiksele hetkele või soodsast ilmakaarest (elamutest eemale) puhuva tuulega ajale.

15. Karjäärimasinate liikumisest tekkiva tolmu vähendamiseks peab karjääri ja tööstusterritooriumi teid kuival ajal regulaarselt kastma.

16. Kaevise väljaveoks kasutada olemasolevat teed nr 6540023.

17. Mäetöödest ja kaevise transpordist põhjustatud tolmu levikut tuleb kuival ajal piirata tee nr 6540023 niisutamisega.

18. Juhul, kui peetakse vajalikuks sugekihi eemaldamist madala-unilooga kasvuperioodi vältel, tuleb madala unilooga isendid ümber istutada juhindudes Vabariigi Valitsuse määrusest nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“ (vastu võetud 15.07.2004). Kaasates taimede ümberistutamise planeerimisse ja läbiviimisse erialateadmistega eksperdi ja käituses tema juhiste järgi, on võimalik antud kasvukohtadest taimed edukalt ümber istutada. Mäeeraldise rajamine ja sellega olemasoleva taimkatte eemaldamine loob uusi kasvukohti ka madalale unilookale. Madal unilook levib seemnetega, mis võimaldab tal uusi sobivaid kasvukohti kiiresti hõivata.

3. KAALUTLUSED

3.1 Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Keskkonnaloa menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki.

KeÜS § 41 lg 5 alusel annab keskkonnaloa Keskkonnaamet. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet.

Riigilõiv 816 eurot maavara kaevandamise loa muutmise taotluse menetluse eest on tasutud 20.04.2023.

KeÜS § 51 lg 1 sätestab, et keskkonnaloa andja võib keskkonnaloa taotleja taotlusel või omal algatusel teha enne keskkonnaloa andmist või selle andmisest keeldumist siduvalt kindlaks asja lõplikul lahendamisel tähtsust omava asjaolu, sealhulgas KeÜS § 52 lg 1 p-des 1–4 või 8–10 sätestatud keskkonnaloa andmisest keeldumise aluse puudumise.

Keskkonnaloa andmisest keeldumise alused on toodud KeÜS § 52 lg-s 1 ja MaaPS §-s 55.

MaaPS § 55 lg 1 p 12 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Taotluses ja eelhinnangus on käsitletud kaitsealuste objektide teemat ning on leitud, et karjääril puudub ebasoodne mõju neile või on leevendusmeetmete rakendamisel välditav.

MaaPS § 55 lg 3 p 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest kaevandamise või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning Osaühing Eesti Killustik ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 30.07.2025).

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.

Lubja lubjakivikarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest keeldumise alused puuduvad.

Muudetav keskkonnaluba nr RAPM-091 annab Osaühingule Eesti Killustik Lubja lubjakivimaardlas Lubja lubjakivikarjääris õiguse alljärgnevalt: maavara kaevandamiseks;

jäätmete käitlemiseks, vee erikasutuseks (põhjavee võtmiseks, põhjaveetaseme alandamiseks ja karjäärivee suublasse juhtumiseks) ja saasteainete viimiseks paiksest heiteallikast välisõhku.

3.1.1 Maavara kaevandamine

Lubatud tegevus

Käesolevaga muudetakse Osaühingule Eesti Killustik antud Lubja lubjakivikarjäär keskkonnaluba nr RAPM-091.

Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldis asub Rapla maakonnas Rapla vallas Lipametsa külas arendajale kuuluvatel kinnistutel Sepapigi (katastritunnus 65402:002:0109), Sepa (katastritunnus 65402:002:0108), Pigipõhja (katastritunnus 65402:002:0106), Lubjaaugu (katastritunnus 65402:002:0156), Metsatalu (katastritunnus 65402:002:0053). Osaühing Eesti Killustik poolt kasutatavad on veel külgnevatel aladel Väljataguse (katastritunnus 65402:002:0105), Lubjahalli (katastritunnus 65402:002:0159), Lubja (katastritunnus 65402:002:0152), Lubjajaani (katastritunnus 65402:002:0099) ja Küüni (katastritunnus 65402:003:0143) kinnistud.

Taotlusega soovitakse vähendada veealuse kaevandamise sügavust ning selle arvelt liita mäeeraldisega aktiivse tarbevaru 12 plokk, madalamargiline ehituslubjakivi ja 13 plokk täitelubjakivi. Mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 29,63 ha (ei muutu, sh mäeeraldis pindala on 18,59 ha (suureneb liidetavate maavara varuplokkide arvelt 6,01 ha). Mäeeraldis hõlmab Lubja lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 0586) madalamargilise ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 10 ja 12 plokk ning täitelubjakivi aktiivse tarbevaru 11 ja 13 plokk, hõlmates 11, 12 ja 13 plokk osaliselt. Keskmise tootmismahut aastast on 110 tuhat m³ (ei muutu). Maavarade kasutusotstarbeks on üld- ja teedehitus.

Keskkonnanõu kehtivus on kuni 08.10.2045 (ei muudeta). Kaevandatud maa kasutamise otstarve on veekogu, metsamaa, rohumaa. Maavara kasutusaladeks on üldehitus ja teedehitus.

Maakatastriseaduse § 182 lg 4 sätestab, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtotstarve.

Nõuded maavara kaevandamisele

Loa andja kandis keskkonnanõu kõrvaltingimuste tabelisse kõik Lubja maardla Lubja lubjakivikarjääri keskkonnanõu nr Rapm-091 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmise otsuses keskkonnahäiringute leevendamiseks välja pakutud keskkonnamõju meetmed ning täiendas neid kogukonna poolt esitatud nõuetega.

3.1.2 Vee erikasutus

3.1.2.1. Lubatud tegevus

Lubja lubjakivikarjääri on lubatud põhjavee võtmiseks põhjaveetaseme alandamiseks ja

Lubja lubjakivikarjaaris on lubatud ponjavee voimine, ponjaveetaseme alandamine ja karjäärivee suublasse juhtumine.

Kui maavara luba muudetakse siis selle käigus vee erikasutusluba nr L.VV/329311 tunnistatakse kehtetuks.

Taotluse kohaselt soovitakse muuta võetava vee ja karjäärist väljajuhitava vee koguseid. Kehtiva loa alusel on võetava vee ja karjäärist välja juhitava vee kogused järgmised: 1 752 000 m³/a, 438 000 m³/kv ja 4 866.70 m³/d. Taotluse kohaselt soovitakse võtta vett ja karjäärist välja juhtida 1 300 000 m³/a, 325 000 m³/kv ja 3 558 m³/d. Seega ei toimu mitte ainult lubade liitmine, vaid ka veeosa muutmine.

Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) on kantud veehaardena Lubja lubjakivikarjäär koodiga POH0023991.

Lubja lubjakivikarjääris on veetase vastavalt vee erikasutusloas L.VV/329311 määratud tingimustele alandatud abs kõrguseni 34,9 m. Kaevandamise eelseks keskmiseks põhjavee tasemeks mäeeraldise piirides on varasemate uuringute põhjal 46,9 m abs, veetaseme langusega idast läände. Käesolevaks ajaks keskkonnaloa taotluse seletuskirja (edaspidi *seletuskiri*) kohaselt karjääris veetaset alandatud 12 m. Karjäärist ~100 - 200 m kaugusel on pikaajalise seire andmetel keskmiseks veetaseme abs kõrguseks 43 - 44,5 m, ~250 m kaugusel on keskmine veetaseme abs 46,5 m. Veetaseme sesoonne kõikumine on ~2 - 2,5 m. 2021. aastal rajati karjäärist ~250 m ja ~450 m kaugusele uued seirekaevud, kus keskmine veetaseme abs on ~46,5 m. Seireandmete põhjal on karjäärist ~450 m kaugusel veetase lähedane kaevandamise eelse veetasemega ehk veetaseme alandamise mõju nimetatud kaugusel on vähene (kuni 0,5 m) või puudub. Arvestades, et lähim elamu jääb karjäärist 700 m kaugusele loodesuunda Saueaugu kinnistule, ei ulatu veealanduse mõju kinnistuni (seletuskirja punkt 7).

Mäeeraldis jääb Raikküla lademe lõhelistesse ja kohati karstunud lubjakividesse, milles leviv põhjavesi moodustab Siluri veekihi. Veekihi lamamiks on Alamsiluri Juuru lademe mergli vahekihtidega, vett vähejuhtiv lubjakivi. Lubja lubjakivikarjäärist välja pumbatav vesi pärineb Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogumist (edaspidi põhjaveekogum nr 11). Põhjaveekomisjoni 24.09.2020 istungi protokolliga kooskõlastatud põhjaveekogumite seisundi aruande kohaselt on põhjaveekogumi nr 11 koguseline seisund hea ja keemiline seisund halb ning üldseisund halb. Eesti Geoloogiateenistuse pöötl on 2020. aastal koostatud aruanne „Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019“, mille kohaselt Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogumis esineb keemilise hapnikutarbe kasvusuundumus.

Edasise kaevandamise käigus Lubja lubjakivikarjääris ei ole planeeritud veetaseme täiendav alandamine madalamale. Kuna aga pindala, kust vett välja pumbatakse laieneb kirde suunas, siis suureneb ka karjäärist välja pumbatava vee kogus. Välja pumbatava veekogus on arvutuslikult saadus karjääri koguneva sademete hulga korrumtamisel karjääri pindalaga, millest on lahutatud aurumine. Arvutuse tulemusena on saadud keskkonnaloa taotluse seletuskirjas, et karjääri pindala 18,58 h ja veetaseme alanduse 12 m juures on juurdevool karjääri 3558 m³/ööp ehk 1300 tuh m³ aastas.

2014. aastal koostas OÜ Inseneribüroo STEIGER „Lubja ja Lubja II karjäärivee

väljapumpamise ja vee alt kaevandamise mõju keskkonnale“ ekspertarvamuse (töö nr 14/1290), kus hinnati, et kaevanduse mõju jääb KMH prognoosi piiresse.

Ennetavalt on puuritud tarbevee puurkaevud Risti (katastritunnus 65402:002:0500), Silla - Jaani (katastritunnus 65402:002:0450), Ahnevere - Mardi (katastritunnus 65402:002:0177) ja Tisleri (katastritunnus 65402:002:0019) kinnistutele. Kõik nimetatud piirkonnas (so lähimas punktis ca 700 m kaugusel) asuvad kaevud on puuritud kuni sügavuseni abs 20 - 27 m.

Kaevandamise eelseks keskmiseks veetasemeks mäeeraldise piirides on varasemate uuringute põhjal 46,9 abs m. Käesolevaks ajaks on Lubja lubjakivikarjääris veetasel alandatud 12 m. Veetaseme sesoonne kõikumine on ~2 - 2,5 m.

3.1.2.2. Põhjavee seire

Kavandatava tegevusega kaasneva negatiivse mõju vähendamise meetmeid on kirjeldatud Osaihing E-KONSULT poolt koostatud Lubja lubjakivikarjääri keskkonnamõju hindamise aruandes (edaspidi *KMH*). KMH aruanne kiideti heaks Keskkonnaameti 01.02.2011 kirjaga nr HJR 6-7/10/30889-4.

Keskkonnaamet lähtus seire määramisel KMH aruandes esitatud seire ettepanekutest, OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt 2014. aasta ekspertarvamusest, OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt 2021. aasta koostatud „Naftasaaduste reostuse uuring Lubja lubjakivikarjääri seirekaevudes“^[1] (töö nr 21/3591) ja keskkonnaloa muutmis taotlusele lisatud seirekavast „Lubja lubjakarjääri seirekava“(töö nr 23/4327).

Lipametsa küla elanikud on esitanud 07.05.2025 kirja, milles soovitakse põhjavee seire tegemist, kuna on mure põhjaveekvaliteedi ja läbipaistvuse puudumise pärast. Kirjale on lisatud Lipametsa külaseltsingu taotlus, milles palutakse muuta maavara kaevandamise luba nr Rapm-091, lisades loale järgmised kõrvaltingimused:

- 1) vähemalt ühel korral igas kalendrikuus peab kaevandamiseks õigustatud isik teostama Raplamaal Lipametsa külas asuvate elamute (Ahnepere-Tooma, Ahnevere, Ahnevere-Hansu, Tisleri, Silla, Saueaugu, Risti) talude kaevude põhjaveeseire, seiretulemused edastama 2 tööpäeva jooksul pärast proovide võtmist laborisse ning proovide analüüsi tulemustest teavitama talude elanikke 24 tunni jooksul pärast tulemuste laekumist;
- 2) põhjavees piirnorme ületava saasteainete sisalduse ilmnemisest peab kaevandamiseks õigustatud isik 24 tunni jooksul pärast seda, kui ta on analüüsitulemused kätte saanud, teavitama Lubja lubjakivikarjäärist 1,5 km ulatuses asuvate majapidamiste elanikke SMSi teel ning juriidilisi isikuid ja kohalikku omavalitsust e-posti teel.

Keskkonnaamet kaalus esitatud ettepanekut ja jõudis seisukohale, et nii suure sagedusega seiret ei ole puurkaevudes mõistlik teostada pidevalt ja kõikides kaevudes, kuna loa omaja teostab seirepuuraukused veekvaliteedi seiret üks kord kvartalis. Seirepuuraukud asuvad karjääri ja Lipametsa elamute kaevude vahel ja seega kui tekib reostuse oht avaldub see esmalt seirepuuraukudes.

Põhjavee kvaliteedi seiret tuleb teostada järgmistes seirepuurkaevudes: PA-4, PA-5, PA-6, PA-7, PA-12, PA-13, PA-14 ja PA-15. Põhjavees tuleb analüüsida heljum, ammoonium, nitraat, nitrit ja naftasaaduste sisaldust kogu kaevandamise perioodil üks kord kvartalis (4x aastas). Kohapeal mõõdetakse vee pH ja elektrijuhtivus. Lisaks tuleb mõõta kord kvartalis põhjaveetaset.

Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraukudes PA-4 ja PA-5 tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Saueaugu kinnistu tarbekaevus koheselt. Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraugus PA-15, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Likemetsa, Ahnepere-Tooma ja Risti kinnistute tarbekaevudes koheselt.

3.1.2.3. Karjäärivee suublasse juhtimine

Veeluba on kohustuslik, kui juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett (VeeS § 187 p 9). Ettevõtte juhib Lubja lubjakivikarjäärist vett suublasse Rapla maakonnas Rapla vallas Lipametsa külas Lubja lubjakarjäärist vett suublasse Sepa kinnistul (registriosa nr 1070237, katastritunnus 65402:002:0108).

Mäeeraldise kirdenurgast on välja ehitatud ka veekõrvaldussüsteem, kus veekogurist pumbatakse vesi settebasseini ja sealt edasi mööda Lubja kraavi (Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) kood VEE1110418) Vigala jõkke (EELIS kood VEE1110400).

Ettevõtte taotleb karjäärivee suublasse juhtimiseks kuni 3558 m³/d, 325 000 m³/kv ja 1 300 000 m³/a.

Lubja lubjakarjäärist veekogusse juhtimiseks tuleb seda eelnevalt lasta selgineda settebasseinis. Vee viibeaeg peab settebasseinis olema piisav, et suublasse juhitava vee saasteainete väärtused ei ületaks heitvee veekogusse juhtimise piirväärtusi.

Lubja lubjakarjäärist väljajuhitava vee kogust tuleb mõõta arvestuslikult vee kõrvalduspumpade tööaja järgi. Arvutuse teostamise aluseks on dokumenteeritud ja kontrollitavad andmed veepumpade tööaja ja võimsuse kohta ning andmed sademete koguse kohta. Arvestust pidada kuude kaupa ja säilitada andmed paber- või elektroonsel andmekandjal.

VeeS § 18 lg 2 kohaselt ei peeta heitveeks sademevett, kaevandusvett, karjäärivett, jahutusvett, maaparandussüsteemis voolavat vett ega vesiviljeluses ja hüdroenergia tootmises kasutatavat vett.

VeeS § 130 lg 2 alusel kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 9 lg 5 kohaselt on kaevandus- ja karjääriveele kohustuslik loaga määrata vähemalt biokeemilise hapnikutarbe, keemilise hapnikutarbe, pH ja heljumi sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud käesoleva määruse lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sõltuvalt kaevandatavast maavarast ning kaevandusest või karjäärist ärajuhitava vee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Lubja lubjakarjäärist veekogusse juhtimiseks tuleb seda eelnevalt lasta selgineda settebasseinis. Vee viibeaeg peab settebasseinis olema piisav, et suublasse juhitava vee saasteainete väärtused ei ületaks heitvee veekogusse juhtimise piirväärtusi.

Suublasse juhitud karjäärivesi peab vastama määruse nr 61 lisas 1 toodud piirväärtustele (VeeS § 130 lg 1). Lubjakivikarjääri väljalaskme (EELIS kood RA105) kaudu tohib suublasse juhtida karjäärivett, mille saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 inimekvivalenti (edaspidi *ie*), välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l (määrus nr 61 § 9 lg 1). Kuna Lubja lubjakivikarjääri korralise seire käigus on aastatel 2020 - 2021 episoodiliselt osades seirekaevudes tuvastatud naftasaaduste esinemist, määratakse keskkonnaloas väljalaskmele ka naftasaaduste seire.

Määruse nr 61 § 9 lg 1 kohaselt kohalduvad karjäärist ärajuhitud veele järgmised saastenäitajate piirväärtused: BHT₇ – 15 mg/l, Heljum – 40 mg/l, KHT – 125 mg/l, Naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40) – 1 mg/l ja pH 6-9.

Osaühingu Eesti Killustik kehtivas vee erikasutuse keskkonnaloas nr L.VV/329311 on väljalaskme (RA105) koordinaadid X: 6532910, Y: 540388. Väljalaskme koordinaate muudetakse, kuna mäeeraldise piiride muutmisega tuleb mäetööde arenedes tõsta ümber settebassein, mille tõttu muutuvad ka väljalaskme koordinaadid X: 6532993, Y: 540040.

Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse. Veeproovide mittevastavuse korral tuleb loa omajal kasutusele võtta asjakohased meetmed, tagamaks sademevee vastavuse loas kehtestatud piirmääradeni. Reostusnäitajate seire tulemuste mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemad nõuded ja/või täiendavad tingimused.

3.1.2.4. Karjäärivee seire

Keskkonnaamet lähtus karjäärivee seire määramisel esitatud seire ettepanekutest, OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt 2014. aasta ekspertarvamusest, OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt 2021. aasta koostatud „Naftasaaduste reostuse uuring Lubja lubjakivikarjääri seirekaevudes“ (töö nr 21/3591) ja keskkonnaloa muutmis taotlusele lisatud seirekavast. KMH aruandes koostatud Kui hinnatakse karjäärivee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1).

Proovivõtu sagedus ja koht karjäärivee korral saastenäitajate määramiseks täpsustatakse loas. Karjäärivee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5). Karjäärivee väljalaskmete proovi võtmise sageduseks määratakse üks kord kvartalis.

Esinduslikke proove peab olema võimalik võtta suublasse juhitud karjääriveest (määrus nr 61 § 14 lg 2).

Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama VeeS § 236 lg 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6).

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2).

Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud korra kohaselt, kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1). Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökorra“ (VeeS § 243 lg 5). Karjäärivee valdkond ei ole nimetatud määruses välja toodud. Valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud (VeeS § 243 lg 2).

Karjäärivee seirearuanded tuleb esitada KOTKAS-s.

Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnoahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel algetada keskkonnoaloa muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnoaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.1.2.5. Kaalutlus veemajanduskava rakendamiseks ja suubla seire

Lubja lubjakarjäärist juhitakse karjäärivesi pumpamise teel ühe väljalaskmega (RA105) Lubja kraavi (EELIS kood VEE1110418), mis suubuvad ca 1,7 km pärast Vigala jõkke (EELIS kood VEE1110400).

Vigala jõel on moodustatud keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 "Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused" (edaspidi *määrus nr 19*) lisas 1 kolm vooluveekogumit: Vigala lähtest Kuusiku jõeni (Vigala_1), Vigala Kuusiku jõest Velise jõeni (Vigala_2) ja Vigala Velise jõest suudmeni (Vigala_3). Lubja lubjakivikarjääri veed juhitakse Vigala_2 vooluveekogumisse. Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“^[2] (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi VMK). VMK kohaselt on Vigala_2 vooluveekogumi seisund hinnatud kesiseks. Ökoloogiline seisundi mittehea

seisundi põhjuseks on paisud. Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. a vahehindangu kohta „Eesti veekogumite koondseisundi, ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2023.a. ajakohastatud hinnang“ kohaselt oli Vigala_2 (1110400_2) koondseisund 2023. aastal kesine^[3]. Ökoloogilise seisundi mitteheaks elemendiks on kalastik. OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse poolt tehtud veeanalüüside põhjal vastas 2013. a. jõe vesi Vigala_2 veekogumis füüsikalise-keemiliste näitajate põhjal seisundiklassile väga hea.

Lubja kraavil ei ole moodustatud vooluveekogumit. VeeS § 31 punkti 2 kohaselt tuleb vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit. VeeS § 32 lõike 1 kohaselt on pinnavee kaitse eesmärk pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. VeeS § 129 lõike 5 ja määruse nr 61 § 10 lõike 1 kohaselt määratakse suubla seire keskkonnaloas.

Ettevõtte väljalaskme omaseire on vastanud keskkonnaloa nr L.VV/329311 kehtestatud saasteainete piirväärtustele ja karjäärast väljapumbatav vesi setitatakse eelnevalt settetiigis. Seega ei kehtestata keskkonnaloas suublaseire kohustust.

Juhul kui seire tulemuste põhjal selgub, et karjäärivee juhtimisega lubjakivikarjäärast halveneb Vigala jõe seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada täiendavad settebasseinid), rangemate nõuete määramist ja suubla seire tingimuste seadmist. VeeS § 33 lõige 3 kohaselt tuleb pinnaveekogumiga hõlmamata veekogudes vältida prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete, teatavate muude saasteainete ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtuste ületamist ning vee kasutamiseks ja elustiku kaitseks vajalike kvaliteedinäitajate halvenemist. Seega kui peaks täiendavate uuringute või seire käigus selguma, et karjäärivee juhtimisega halveneb Lubja kraavi seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada lisaks settebasseinid) ja suubla seire tingimuste muutmist.

[1] Registreeritudkeskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 02.08.2021 kirja nr DM-112472-15 all.

[2] <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2022-2027>.

[3] <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>.

3.1.3 Saasteainete viimine paiksest heiteallikast välisõhku

Lubja lubjakivikarjääris kaevandamisel ja kaevandatud maavara töötlemisel saasteainete välisõhu eraldamiseks anti Osaühingule Eesti Killustik õhusaasteluba nr L.ÕV/332849 (kehtivus kuni 08.10.2045), mis liidetakse muudetava keskkonnaloaga. Õhusaasteluba L.ÕV/332849 anti 13.06.2019 korraldusega nr 1-3/19/1169 „Õhusaasteloa andmine“.

Ettevõttel on õhusaasteluba vaja, sest saasteaine heitkogus ületab keskkonnaministri 14.12.2016

määruses nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba" kehtestatud § 2 saasteaine (PM-sum) künniskogust.

Ettevõtte põhitegevus on lubjakivi kaevandamine, loa välisõhu eriosa tegevuseks on killustiku tootmine (EMTAK 08122). Käitises on kolm heiteallikat: HEIT0011244 L1 Puurimine, HEIT0011245 L2 Lõhkamine ja HEIT0005403 1 Purustus-sorteerimissõlm (purustamine ja sõelumine, laadimine). Heite vähendamiseks kasutatakse 99,5 % püüdeefektiivsusega tekstiilfiltreid (12 tk). Karjääris on kasutusel statsionaarne purustus-sorteerimissõlm, millega toodetakse killustikku. Varasemalt paiknes sõlm Lubja karjääri mäeeraldise lõunaosas, kuid 2020. aastaks teisaldati kompleks mäeeraldise keskele. Purustus-sorteerimissõlme asukoha vahetusega viidi heiteallikas mäeeraldise piirist kaugemale, kus see oli probleemiks karjääri kõrval asuva puittoodete tehasele ning võimaldades ühtlasi ka kasuliku kihi kaevandamist mäeeraldise lõunaosas. Heiteallikana on käsitletud ka lubjakivi raimamiseks kasutatavat puur-lõhketöid. Arvestades tööee muutumisega karjääris, muutub ka lõhketööde asukoht, õhusaasteloa taotluse koostamisel ajal on nimetatud heiteallikad karjääris paigutatud hetkeolukorrast lähtuvalt.

Lubjakivikarjääri heiteallikate töötamisega ei kaasne olulist õhukvaliteedi taseme muutumist ega halvenemist väljaspool käitise tootmisterritooriumi piiri ega lähimate majapidamiste juures. Tootmisterritooriumi piiril esineb piirnormile kõige lähedasem vesiniksulfiidi 1-tunnine kontsentratsioon ($6,6 \text{ ug/m}^3$, piirväärtus 8 ug/m^3). Airviro hajumisarvutuse mudel ei arvesta kaevandamise tulemusena karjääris tekkiva süvendi reljeefi, mis aitab saasteainete levikut oluliselt lokaliseerida. Seetõttu on reaalsed saasteainete kontsentratsioonide levikud käitise töötamisel tõenäoliselt madalamad. Statsionaarne purustus-sorteerimissõlm koos laadimistöödega (heiteallikas nr L3) on välisõhu saastatuse tekitamises suurima osakaaluga heiteallikas. Suurima osakaaluga saasteaine on osakesed. Valdavalt sadestub enamus osakeste heitkogusest maha heiteallika läheduses ning edasikanne kaugemale võib esineda vaid tugeva tuule korral. Lähtuvalt Airviro saasteainete hajumismudelist ei esine taotletava käitise heiteallikate töötamisel ühegi saasteaine lõikes piirväärtuste ületamist väljaspool tootmisterritooriumi piiri.

Lubjakivikarjääri heiteallikate töö ja killustiku valmistamisega võib kaasneda müra. Varasema kaevandamise käigus on käitise piiridele rajatud katendivallid. Purustus-sorteerimissõlm on oma endisest asukohast kolinud karjääri põhja ning tekkinud süvend lokaliseerib müra levikut. Senise kaevandamise käigus väljakujunenud katendivallid tõkestavad müra levikut piisavalt ning väljaspool tootmisterritooriumi müra olulisel määral ei levi. Kõrgemad müratasemed ($>60 \text{ dB}$) levivad peamiselt käitise territooriumil töötavate müraallikate lähiümbruses, maksimaalselt kuni umbes 80 m ulatuses. Prognoositud müra väärtused jäävad tootmisterritooriumi piiril päevasel ajal vahemikku 28 - 52 dB. Modelleeritud müra hajumise kohaselt ei põhjusta käitise töötamine olulise müra levimist käitisele lähimate tundlike objektideni (majapidamisteni) ning II kategooria piirväärtusi (60 dB) ei ületata. Lähimate majapidamise õuealal on prognoositud müratase umbes 25 dB päevasel ajal. Müra levikut aitab lokaliseerida purustus-sorteerimissõlme paiknemine karjääri põhjal ning kaevandamise käigus väljakujunenud iseloomulik maastik koos katendivallidega tootmisterritooriumi piiridel. Seetõttu ei ole täiendavate müra vähendavate

meetmete rakendamine vajalik.

Killustiku tootmisega ei kaasne lõhnaainete teket ja eraldumist, mis võiks põhjustada lõhnaaine häiringutaseme ületamist.

Võrreldes loa eelmise versiooniga on kolme saasteaine heitkogus keskkonnaloa muutmisel vähenenud. Nendele ainetele (PM-sum, PM₁₀ ja PM_{2,5}) loodi loa vormis A4 lisaread kehtivusega 2025 lõpuni. Lisareal kajastub aruandluse ja deklareerimise tõrgeteta sujumiseks eelmise loaversiooni lubatud heitkogus. Alates 01.01.2026 kehtivad kõik loa praeguse muutmisega taotletud heitkogused.

Nõuded saasteainete viimisel välisõhku

Keskkonnamõju leevendamiseks seatud nõuded on toodud keskkonnaloa kõrvaltingimustes.

13.06.2019 antud loa punktis 8.1. seati kaheks aastaks saasteainete (PM₁₀ ja PM_{2,5}) heitkoguste hindamise otseste mõõtmiste abil. Mõõtmiste aruanded on laekunud, täidetud kohustus eemaldatakse loalt. Seiretulemustest nähtub, et mäeeraldise piiril mõõdetud peenosakeste PM₁₀ keskmine kontsentratsioon on vahemikus 4 – 38 µg/m³ (piirväärtus on 50 µg/m³). Ahnepere-Tooma kinnistul tehtud PM₁₀ kontsentratsiooni mõõtmise keskmiseks tulemuseks saadi seirega 23 µg/m³.

Punktiga 8.2. seati kohustus kahel esimesel tegevusaastal müra mõõtmisteks. Kohustus on täidetud, see eemaldatakse loalt. Müra tasemete seire tulemustest nähtub, et tootmisterritooriumi piiril mõõdetud müra ekvivalenttase on vahemikus 53 – 59 dB(A) (piirväärtus 60 dB(A)). Ahnepere-Tooma kinnistul teostatud müra mõõtmisel saadi müra ekvivalenttasemeks 45,5, dB(A).

Keskkonnaamet eemaldab muudetavalt loalt töökorraldusliku nõude 8.4 „Keskkonnaamet seab atmosfääriõhu kaitse seaduse § 29 lg 2 alusel õhusaasteloa nr L.ÕV/332849 töökorralduslikuks tingimuseks sprinkleri kasutamise, et saasteained (osakesed PM₁₀ ja PM_{2,5}) üle tootmisterritooriumi piiri ei kanduks.“, sest seadusest tulenevaid nõudeid ei ole asjakohane loas dubleerida.

Keskkonnaamet eemaldab muudetavalt loalt töökorralduslikud nõuded 8.5. ja 8.6. tolmutökkeseina rajamiseks, sest tööesi on loa andmise ajal probleeme tekitanud asukohast eemale liikunud.

Kehtima jääb töökorralduslik nõue 8.3.: "Osaühing Eesti Killustik peab purustus-sorteerimissõlme töötamisel jälgima ilmaolusid ja rakendama meetmeid, et saasteained (osakesed PM₁₀ ja PM_{2,5}) üle tootmisterritooriumi piiri ei kanduks."

3.1.4 Jäätmete käitlemine

Ettevõttel on kehtiv keskkonnaluba Rapm-091, mille raames toimub maavara kaevandamine

Lubja lubjakivikarjääris. Keskkonnaloaga on reguleeritud maavara kaevandamine. Jäätmete käitlemist keskkonnaloaga ei reguleerita.

Ettevõtte on koos keskkonnaloa muutmise taotlusega esitanud Lubja lubjakivikarjääri kaevandamisjäätmekava, mis käsitleb karjääris tekkivate kaevandamisjäätmete käitlemist ja nende kasutamist korrastamisel. Ettevõtte kasutab tekkiva katendi karjääri korrastamisel.

Keskkonnaamet ei kanna loale jäätmete eriosa, kuna jäätmseaduse alusel jäätmete tekitamist loale ei kanta.

3.1.5 Looduskaitse

Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldisest 10 km raadiusesse jääb 2 must-toonekure elupaika (KLO9128721; KLO9128724) ja 2 km raadiusesse väike-konnakotka elupaik (KLO9126308).

Mäeeraldisel 360 m laiusel puhvril on inventeeritud järgmised liigid ja Natura elupaigatüübid: väike-konnakotkas (I), laanerähn (II), kroonliudik (II), püst-linalehik (II), madal unilook (II), 6280* ja 9010*.

Liigi madal unilook elupaik ja elupaigatüüp 6280* ulatuvad ka mäeeraldisele.

Täpsem kaevandamise mõju kaitsealustele taimeliikidele selgitati välja keskkonnamõjude hindamise käigus.

Lisaks on Keskkonnaamet hinnanud maavara kaevandamisega tekkida võivat mõju kaitsealusele liigile või loodusdirektiivi elupaigatüübile lähtuvalt üleriigilise soodsa seisundi tagamise vajadusest.

Keskkonnaamet toob välja, et Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldisest 10 km raadiusesse jääb 2 must-toonekure elupaika (KLO9128721; KLO9128724) ja 2 km raadiusesse väike-konnakotka elupaik (KLO9126308).

Mäeeraldisel 360 m laiusel puhvril on inventeeritud järgmised liigid ja Natura elupaigatüübid: väike-konnakotkas (I), laanerähn (II), kroonliudik (II), püst-linalehik (II), madal unilook (II), 6280* ja 9010*.

Liigi madal unilook elupaik ja elupaigatüüp 6280* ulatuvad ka mäeeraldisele.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Vastavalt MaaPS § 55 lg 2 p 11 keeldutakse keskkonnaloa andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega.

Vastavalt MaaPS § 49 lg 6 saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Taotlus on edastatud tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks Rapla Vallavalitsusele 26.05.2023 kirjaga nr DM-

Rapla Vallavolikogu on enne Keskkonnaameti poolt KMH eelhinnangu koostamist andnud osaliselt keelduva ja osaliselt tingimusliku nõusoleku oma 31.08.2023 otsusega nr 56.

Otsuses tuuakse välja, et lubjakivikarjääri kaevandamine võib põhjustada täiendavalt negatiivseid mõjusid nii veerežiimile kui ka kohalikule elanikkonnale, kelle elukeskkonda on mõjutatud karjäärist tuleneva müra, tolmu, täiendava suureneva liikluskoormuse ja kaevuvee taseme langusele ja kvaliteedi halvenemise tõttu. Suureneb ka risk kaevuvee taseme langusele. Täiendavalt on vaja hinnata joogiveekaevude veekvaliteet, kus lisanäitajana hinnatakse proovides naftasaaduseid. Seega keskkonnahäiringu vältimiseks on oluline fikseerida olemasolev olukord, mõõtes ära lähimate joogiveekaevude veetasemed.

Mitte nõustuda Lubja lubjakivikarjääri maavara kaevandamise keskkonnanaloo Rapm-091 muutmisega järgmistel põhjendustel, et keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 28 järgi on tegemist olulise keskkonnamõjuga tegevusega, mis nõuab keskkonnamõjude hinnangut. Lisaks ei selgu taotlusest, kas olemasolev lubjakivi lõuna suunal loetakse ammendatuks ja kas saab alustada taastamistöödega ning kui sügavalt soovitakse kaevandada laiendataval alal.

Otsuse tingimuslikus osas on toodud:

Kui Keskkonnaamet siiski peab võimalikuks keskkonnaluba muuta, palume arvestada järgmiste tingimistega:

1. keskkonnanaloo andjal tuleb keskkonnalooasse märkida, et keskkonnanaloo saajal on kohustus kontrollida negatiivse nähtuse korral joogivee ohutust inimese tervisele (tegemist on endise pigibaasi reostuse piirkonnaga ning see nõuab kontrolli);
2. kaevuvee kvaliteedi või taseme languse korral tuleb keskkonnanaloo saajal tagada puhas joogi- ja tarbevesi kahe kilomeetri raadiuses olevate majapidamiste joogiveekaevudes;
3. tuleb jätkata kaevude kvartaalse seirega ja tegutseda vastavalt 2021. aastal koostatud „Naftasaaduste reostuse uuring Lubja lubjakivikarjääri seirekaevudes“ antud soovitudele: „Juhul kui naftareostus tuvastatakse puuraukudes PA-4 ja PA-5, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Saueaugu kinnistu tarbekaevus. Juhul kui, naftareostus tuvastatakse puuraugus PA 15, siis tuleb teostada naftasaaduste kontrollseire Likemetsa, Ahnepere-Tooma ja Risti kinnistute kaevudes“.

Vastav kontrollseire on teostatud, OÜ Inseneribüroo STEIGER poolt 2023 koostatud Lubja lubjakivikarjääri seirekava on esitatud. KMH eelhinnangu tulemuste alusel leevendusmeetmed on muudetava keskkonnanaloo kõrvaltingimusteks pandud ja elanike poolt esitatud häiringute vähendamise ettepanekud on arvesse võetud. Mäeeraldise teenindusmaad ja aastast tootmismahu ei suurendata ning loa kehtivusaega ei pikendata. Tegemist on alternatiivsete varuplokkide lisamisega keskkonnanaloele selle varu arvelt, mida ei ole võimalik olemasoleva loa alusel sügavuti kaevandada. Seega on KOVi poolt välja toodud negatiivsed mõjud, riskid ja keskkonnahäiringud maandatud.

Vastavalt maapõueseaduse § 50 lõikele 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui

kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmel, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses.

Maapõueseaduse § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmel kohtal.

Taotluse seletuskirjal kohaselt tekivad Lubjal lubjakivikarjääris kaevandamise käigus kaevandamisjäätmel – mäeeraldiselt eemaldatav ja teenindusmaal ajutiselt ladustatav katend ning lubjakivi töötlemisel tekkivad sõelmel.

Need materjalid on oma omadustelt püsijäätmel, mis on inertsed, ei lagune ega lahustu looduslikus keskkonnas ning ei sisalda keskkonnale ohtlikke aineid üle loodusliku fooni.

Karjääris tekkivad materjalid ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal tööfrondi liikumisega (kogu mäeeraldist ei koorita korraga) ning kasutatakse karjääri korrastamisel, turustatakse või kasutatakse toodetena.

Katendi ja sõelmel ajutised puistangud on käsitletavad B-kategoorial jäätmeoidlatena, mis likvideeritakse korrastamistööl käigus.

Täpsemad andmed kaevandamisjäätmel tekkimisel, ladustamisel ja kasutamisel kohta on esitatud Keskkonnaameti 12.08.2025 korraldusega nr DM-120635-40 kinnitatud Lubjal lubjakivikarjääri kaevandamisjäätmekavas.

Kaevandamisjäätmekaval kohaselt ei ole jäätmel käitlemiseks vaja eraldi keskkonnaluba, sest jäätmel ei ladestata ega kõrvaldata, vaid need taaskasutatakse karjääri korrastamisel.

Vastavalt MaaPS § 55 lg 2 p 12 keeldutakse keskkonnaloal andmisest, kui taotletaval keskkonnaloal alusel tehtavad tööl võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 25.04.2025 kirjaga nr DM-120635-35 nõutele vastavaks tunnistatud KMH aruande järeldus oli, et kavandataval tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

Vastavalt MaaPS § 55 lg 2 p 1 keeldutakse keskkonnaloal andmisest, kui mäeeraldis või selle teenindusmaal asub riigikaitselise ehitise maal-alal või selle piiranguvööndis ja kaevandamine võib ohustada riigikaitselist ehitist või riigikaitselisele ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitselise ehitise töövõimet. Lubjal lubjakivikarjääri mäeeraldis ei asu riigikaitselise ehitise maal-alal või selle piiranguvööndis.

Vastavalt MaaPS § 55 lg 2 p 13 keeldutakse keskkonnaloal andmisest, kui mäeeraldis või selle teenindusmaal asub elamule lähemal kui 100 meetrit, välja arvatud MaaPS § 50 lõikes 10 nimetatud isiku nõusolekul. lähim elamu jääb karjäärist 580 m kaugusele loodesuunda Saueaugu kinnistule.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

Keskkonnaloale määratud kõrvaltingimused on välja toodud punktis 2.3.1.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa muutmise menetluse käigus esitas eraisik P.B. 09.05.2025 järgmised ettepanekud:

- Kõikidest vee kvaliteedi kõrvalekalletest mõjualasse jäävaid kinnistu omanikke koheselt kirjalikult teavitada.
- Sõltumatut ja regulaarselt avaldatavat põhjavee seiret kõikidel lähikinnistutel, sh Silla-Jaani, Risti, Tisleri, Ahnepere-Tooma, Ahnepere-Hansu, Ahnevere kaevudes.
- Vajadusel alternatiivse joogivee korraldust piirkonnas juhuks, kui vee kvaliteet ei vasta nõuetele.
- Tööpäevadel: lubatud tööaeg maksimaalselt kuni kella 19.00-ni (karjääri tööaeg kuni 20:00 on liiga häiriv).
- Laupäeval- pühapäeval ja riiklikel puhkepäevadel: töötamine keelata.

Keskkonnaamet arvestab antud ettepanekutega ja täiendab vastavalt keskkonnaloale seatavaid kõrvaltingimusi.

Loa ja korralduse eelnõu avalikustamisel ei esitatud vastuväiteid. Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakond teavitas 13.08.2025 kirjaga nr 7-1/25/11686-2, et on tutvunud Lubja lubjakivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise keskkonnaloa nr Rapm-091 muutmise otsuse ja loa eelnõuga ning nõustub eelnõudes tooduga.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“.

Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseloa/loa-omajameelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. LHK projekt
3. LHK lisa - Käitise asukoha kaart sobivas, kui mitte väiksemas kui 1:20 000 mõõtkavas. -
Lubja_kaitise_asukoha_kaat__10.2022_.pdf
4. LHK lisa - Heiteallikate asendiplaan või koordinaatidega skeem, kuid mitte väiksemas
kui 1:5000 mõõtkavas - Lubja_heiteallikate_asendiplaan__10.2022_.pdf
5. LHK lisa - Müraallikate kaart - Lubja_Ld__10.2022_.pdf
6. LHK lisa - Manused - Lubja_Airviro_arvutused_10.2022.rar
7. Geoloogilised läbilõiked
8. Mäeeraldise plaan
9. Korrastatud ala plaan

Moonika Aunpuu
vanemspetsialist
maapõuebüroo